

Аналітичний центр агенції з міжнародного працевлаштування

 GremiPersonal

**Професійна міграція
українських лікарів до Польщі:
проблеми та перспективи**

Травень, 2021 року

ВСТУП

Ситуація з лікарями є критичною в обох країнах. Спалах коронавірусу загострив проблему їх браку по обидва боки польсько-українського кордону. Українські лікарі скаржаться на велике навантаження, хаос в медичній реформі і мізерність винагороди за їх роботу в складний ковідний час. Натомість, їх намагаються тримати обіцянками підвищення зарплати. З початку пандемії в Україні звільнилося 75 тис. медиків. Тільки в січні 2021 року 6 тис. лікарів та медсестр залишилися без роботи. У деяких областях України усе тяжче формувати «ковідні» бригади.

Польща теж потерпає від браку лікарів і намагається заповнити вакантні місця професіоналами зі Сходу. Польські лікарі отримують у рази більше за українських, але також протестують через низькі ставки, погрожуючи новою хвилею міграції. Натомість спростивши процедуру законодавчо, фактично прийом на роботу лікарів з України та Білорусі блокується на місцях. Водночас на масовий відтік медичних кадрів з України теж розраховувати не варто.

Аналітичний центр компанії з міжнародного працевлаштування Gremi Personal проаналізував відкриті дані щодо міграційних тенденцій серед медиків з України та зробив певні аналітичні висновки.

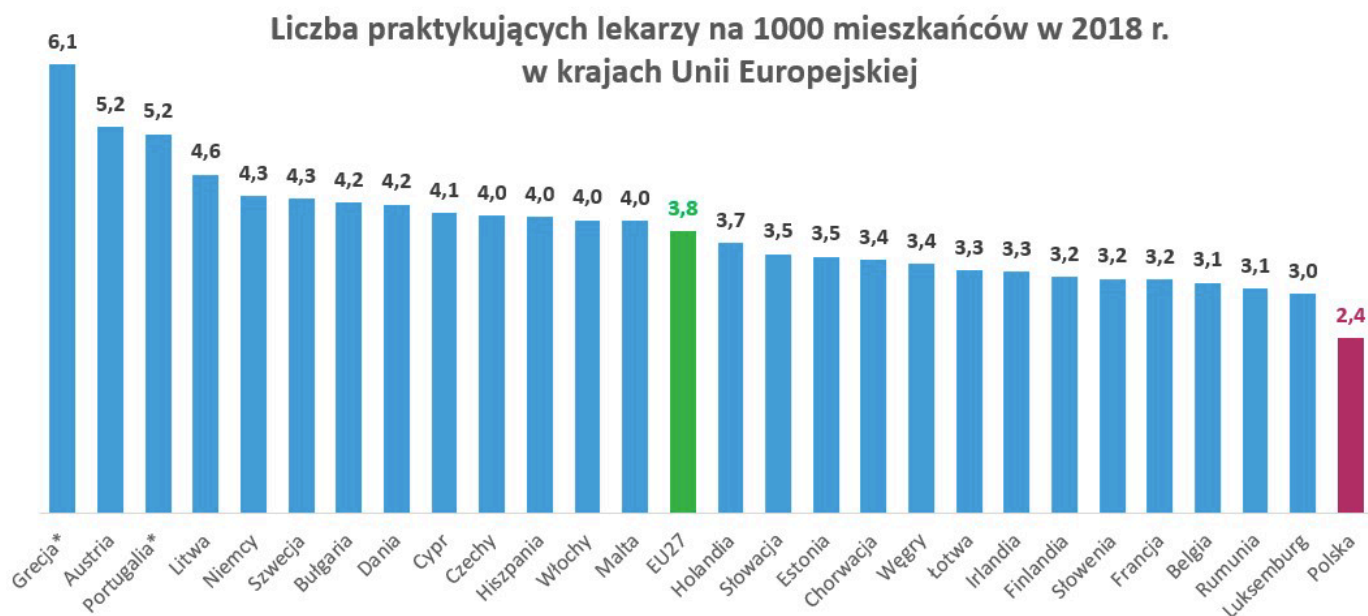

ДЕФІЦИТ ЛІКАРІВ В ПОЛЬЩІ

ДЕФІЦИТ ЛІКАРІВ В ПОЛЬЩІ

Польща гостро відчуває дефіцит медиків. Їй бракує 68 тис.лікарів і 40 тис.медсестр. Країна посідає нижчу сходинку в Європі за коефіцієнтом доступності лікарів (2,4 лікаря на 1 000 мешканців і 5,3 медсестер на 1 000 мешканців).

* Dane dotyczą wszystkich lekarzy posiadających prawo wykonywania zawodu, co powoduje duże zawyżenie liczby praktykujących lekarzy (np. o ok. 30% w Portugalii).

Źródło: ciekaweliczby.pl na podstawie danych OECD "Health at a Glance: Europe 2020"

Брак медиків є проблемою протягом багатьох років. Одразу після вступу Польщі до ЄС лікарі поїхали у країни Західної Європи, бо у Британії чи Німеччині зарплати суттєво вищі й визнаються польські дипломи.

23 тис. представників цієї професії, які виїхали з Польщі та працюють у західних країнах, здобували освіту в Польщі, згідно з дослідженнями ОЕСР (травень 2020 р.). Якщо додати ще поляків, які на певному етапі свого життя виїхали за кордон і отримали там право займатися цією професією, їх кількість зросте до 70 тис.

Утворилася так звана вікова діра, бо значна частка польських лікарів – пенсійного віку. Нині середній вік медсестри в Польщі – 52 роки, а до 2030 року прогнозується - 60 років. З того часу польська система охорони здоров'я намагається вирішити проблему кадрового дефіциту, але безуспішно. Випускати більше медиків з ВНЗ також складно, бо їх немає кому вчити через знову таки дефіцит викладачів. Більшість лікарів в країні працюють у кількох місцях, на державні і приватні клініки, тому на викладання у них немає ані часу, ані сил.

ДЕФІЦИТ ЛІКАРІВ В ПОЛЬЩІ

На лікарів буквально «полюють» шпиталі по всій Польщі і інколи через їх нестачу доводиться закривати цілі відділення.

Коронавірус поглибив проблему браку медиків і оголив проблеми польської медицини. Зарплата польського лікаря у 1,5-2 тис. євро і вище для українського лікаря виглядає привабливою. Але не для самих польських медиків, які порівнюють її з винагородою в інших державах ЄС, особливо країнах Скандинавії, Німеччини, Нідерландах.

У червні 2018 року Сейм навіть прийняв закон про методику визначення мінімальної базової заробітної плати працівників медичних професій, які працюють в установах охорони здоров'я, відповідно до якого встановлюють межу, нижче якої базову винагороду працівнику медичної галузі встановити неможливо. (див. Табл.).

Професійна група	Трудовий коефіцієнт	Мінімальний посадовий оклад (брутто, тобто до вирахування податків)	
		до 31 грудня 2019 р.	в 2021 р.
Лікар 2-го ступеню або спеціаліст	1,27	4953	6351
Лікар 1-й ступеню або спеціаліст	1,17	4563	5851
Лікар без спеціалізації	1,05	4095	5251
Медсестра або акушерка, магістр із спеціалізацією	1,05	4095	5251
Медсестра або акушерка із спеціалізацією або магістерська степень без спеціалізації	0,73	2847	3650
Медсестра або акушерка без спеціалізації та магістерською ступеню	0,64	2469	3200
Співробітник, який виконує немедичну роботу	0,58	1682	2900

ДЕФІЦИТ ЛІКАРІВ В ПОЛЬЩІ

Медики можуть отримувати більше на чергуваннях і завдяки фактично необмеженій можливості додаткових заробітків в приватних клініках чи власних кабінетах. Однак вони скаржаться, що для цього працюють майже цілодобово. Через виснажливу роботу в пандемію і ризики пов'язані з нею, частина медиків йде на пенсію. Ще 15% лікарів та 10% медсестер в Польщі планують звільнитися після пандемії.

У березні 2020 року у розпал третьої хвилі пандемії одразу 3 тис. медиків пішли на лікарняний на знак протесту - через незадоволення мінімальною зарплатою, професійне вигорання і нюанси здачі лікарських екзаменів на підтвердження спеціалізації. А в професійних асоціаціях погрожують черговою хвилею міграції. Іноземні клініки пропонують польським лікарям 10 тис. євро в місяць за 38 годин роботи в тиждень і додатково за понаднормові.

ЯКІ МЕДИКИ ЗІ СХОДУ
ПОТРІБНІ ПОЛЬЩІ

ЯКІ МЕДИКИ ЗІ СХОДУ ПОТРІБНІ ПОЛЬЩІ

Польські сайти пошуку роботи рясніють оголошеннями про нестачу лікарів в різних регіонах країни.

Найбільш затребувані медичні спеціальності в Польщі

(на період квітня 2021 р):

анестезіологи,

терапевти,

пульмонологи,

хірурги,

інфекціоністи,

медики на швидку допомогу,

медперсонал в «ковідні» лікарні.

У третю хвилю пандемії до компанії Gremi Personal надходить дедалі більше запитів від приватних лабораторій про можливість залучення технічного персоналу для взяття мазків на пунктах тестування біля польських кордонів, також є запит державних медичних установ на санітарів. Крім того, до нас звертаються Будинки престарілих, які вкрай потребують опікунів для людей похилого віку.

Найбільш оплачувані медичні спеціальності у Польщі

(з огляду на середню медіану пропонованої зарплати):

анестезіолог,

офтальмолог,

ортопед,

ортодонти і протезисти,

лікарі естетичної медицини.

ПЕРСПЕКТИВИ УКРАЇНСЬКИХ МЕДИКІВ

ПЕРСПЕКТИВИ УКРАЇНСЬКИХ МЕДИКІВ

Медики в Україні протягом року, які і їх польські колеги, теж страйкували через незадоволення зарплатою, виснажливе навантаження і скорочення. В країні теж є проблема відтоку медкадрів, при чому значно більша, ніж у Польщі. Але вона загострюється не тільки через пандемію, а й через настання другого етапу медреформи, в результаті якої велика кількість лікарів потрапили під скорочення.

З системи охорони здоров'я в Україні у 2020 році звільнились*:

*За даними Центру медичної статистики МОЗ України

6075

ЛІКАРІВ

22 695

МЕДИЧНИХ СПЕЦІАЛІСТІВ
(МЕДСЕСТРИ, ФЕЛЬДШЕРИ, ЛАБОРАНТИ)

У Національній службі здоров'я України пояснюють, що серед звільнених половина – люди похилого віку. А на їх місце прийшло понад тисяча молодих фахівців. Утім, у службі визнають, що на ринку праці нині дійсно бракує вузькопрофільних спеціалістів.

Найбільш затребувані медичні спеціальності в Україні

(на період квітня 2021 р.)

трансплантологи,

імунологи,

токсикологи,

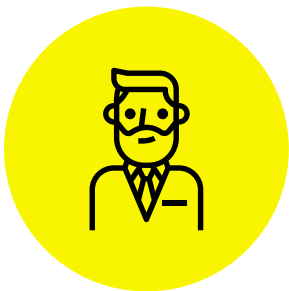
анестезіологи.

Натомість звільнення лікарів не свідчить про те, що всі вони поїхали працювати за кордон. Українські держоргани такої статистики не ведуть. Дуже часто ці спеціалісти перекваліфікуються або працюють в приватній медицині, де заробітки набагато вищі.

ПЕРСПЕКТИВИ УКРАЇНСЬКИХ МЕДИКІВ

За даними Національної служби здоров'я, у 2020 році у середньому розмір заробітної плати лікарів спеціалізованих медичних закладів становив 11 тис. грн, медичних сестер - 9 тис. грн, молодшого медперсоналу - понад 7 тис. грн.

Середньомісячні заробітні плати медкадрів, які працюють у закладах вторинної (спеціалізованої) та третинної (високоспеціалізованої) меддопомоги (станом на кінець 2020 року):

керівники закладів
26 900 грн (3600 зл);

лікарі
11 тис грн (1500 зл);

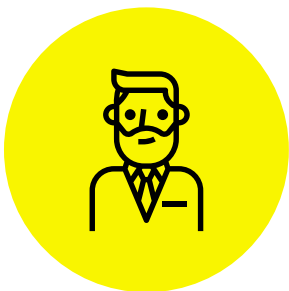

середній медперсонал
9 тис грн (1200 зл);

молодший медперсонал
понад 7 тис грн.(941 зл)

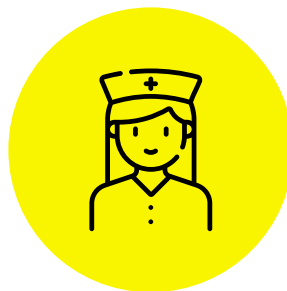
Медики, які мають справи з ковідними пацієнтами отримували:

керівники закладів
32 500 грн. (4400 зл);

лікарі
понад 21 тис грн; (2800 зл)

середній медперсонал
понад 18 тис грн; (2400 зл)

молодший медперсонал
9 500 грн. (1270 зл)

ЧОМУ У ПОЛЬЩІ ГАЛЬМУЄТЬСЯ ПРАЦЕВЛАШТУВАННЯ ІНОЗЕМНИХ ЛІКАРІВ

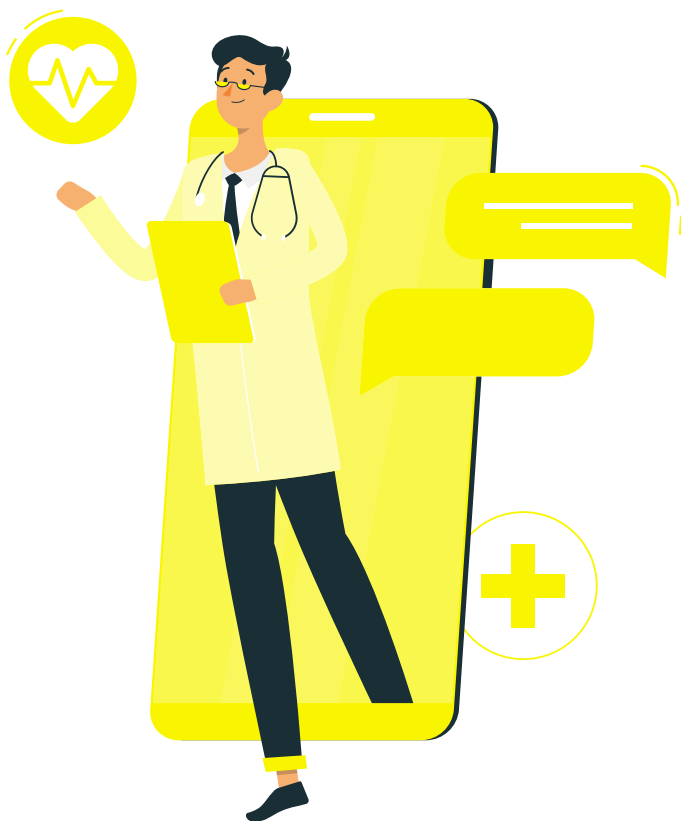
ЧОМУ У ПОЛЬЩІ ГАЛЬМУЄТЬСЯ ПРАЦЕВЛАШТУВАННЯ ІНОЗЕМНИХ ЛІКАРІВ

З листопада 2020 року Польща вирішила переманювати «лікарів зі Сходу», щоби покрити власний дефіцит, спросивши їх процедури працевлаштування.

Аналітичний центр Gremi Personal зафіксував ріст зацікавленості з боку медиків України та Білорусі щойно польський уряд ухвалив закон.

Медиків-іноземців переважно приваблювала можливість одразу приступити до роботи, без необхідності довгої процедури підтвердження диплому, яка раніше тривала 1,5-2 роки.

Лікар, який скористався новим спрощеним режимом працевлаштування, отримує таке право як лікар без спеціалізації. Однак, якщо під час роботи він виконає всі необхідні умови для визнання повного права на роботу (нострифікація диплому, мовний екзамєн), він може практикувати далі як фахівець, як і польські колеги. Якщо ж протягом 5 років лікар не підтвердить диплом за чинною процедурою, він позбавляється обмеженого права на роботу і має залишити Польщу.

Згідно з даними Вищої лікарської палати у Польщі працює 1699 іноземні лікарів - з **України (616)** та **Білорусі (335)**, **Росії (61)** й інших країн.

У Міністерстві розвитку, праці та технологій звітують, що в минулому році роботу в Польщі знайшов **41 лікар** з України і **11 медсестер**.

У Міністерстві охорони здоров'я повідомили, що на початок травня **170 іноземних лікарів** отримали роботу без нострифікації диплому, а також **16 медсестер**. На розгляді відомства перебуває 403 заявки. По 177 вже ухвалене рішення. У 7 випадках вони були негативними.

ЧОМУ У ПОЛЬЩІ ГАЛЬМУЄТЬСЯ ПРАЦЕВЛАШТУВАННЯ ІНОЗЕМНИХ ЛІКАРІВ

Передбачалося, що лікарі швидше зможуть почати працювати, але на практиці їх прийом на роботу розтягується на місяці.

Допуском до професії та контролем практики лікаря-іноземця займається Вища лікарська палата. На кінець березня до регіональних лікарських палат подано всього 29 заяв на отримання обмеженого права на професійну діяльність, з яких 10 отримали позитивний висновок, 3 – негативний, інші перебувають на розгляді.

Міністерство охорони здоров'я Польщі звинуватило лікарське самоврядування в блокуванні процесу з метою зберегти монополію. Натомість, очільники регіональних лікарських рад Польщі виступили зі спільною позицією, де пояснили, що заради безпеки пацієнтів мусять ретельно перевіряти документи, бо у них виникають сумніви у фаховості лікарів з Білорусі чи України, а також у їх рівні володіння польською мовою. Адже вони отримують спеціальність через рік - півтора після закінчення медичного університету. В той час як в Польщі спеціальність здобувають 5-6 років.

Тому по суті з працевлаштуванням закордонних медиків у Польщі відчутних змін немає – процедура залишається складною і залежною від рішень на місцях. Усе дуже індивідуально - шанси влаштуватися на роботу мають ті, хто доведе знання польської, свої компетенції і має, наприклад, карту поляка.

Масового відтоку медичних кадрів з України до Польщі не варто чекати за нинішніх умов з кількох причин.

- 1.** Міграція до іншої країни – серйозний крок, де йдеться не тільки про пошук роботи і підтвердження свого фаху, а й про адаптаційні та інтеграційні перешкоди. Наприклад, житло, воз'єднання родини, і багато побутових питань. Міграція українського лікаря до Польщі кардинально відрізняється від міграції польського лікаря до Британії, якому не треба підтверджувати свій диплом і вчити іноземну мову, яку йому викладали в університеті. В Україні чи Білорусі не так багато лікарів, які добре володіють польською мовою, до того ж професійною медичною.
- 2.** Процес працевлаштування в Польщі фактично ліг на плечі самих лікарів, які мають знайти клініку, додзвонитися до керівництва медзакладу у насиченому графіку роботи у пандемію і залагодити усі формальності з документацією. Охочих самостійно займатися бюрократичними процедурами, наразі, небагато. Більшість агенцій з працевлаштування також не стали масово працевлаштовувати медиків в Польщі через тривалі процедури легалізації та відсутність великої кількості звернень від польських клінік. Відповідно з точки зору бізнес-складової – цей напрямок діяльності агенціям наразі не дуже цікавий. Поки що на ринку цим займаються лише невеликі агенції, які спеціалізуються на працевлаштуванні медиків. Але й там твердять, що процедура працевлаштування залишається складною і блокується через непорозуміння Мінохорони здоров'я Польщі і Вищої лікарської палати.
- 3.** Заповнити швидко брак медичних сестер наразі також неможливо, адже для них систему працевлаштування не спростили. Хоча за оцінками Аналітичного центру Gremi Personal потенційно у професійній міграції до Польщі з України зацікавлені 2-3 тис. медсестер.
- 4.** Наразі, недостатньо спрощеними процедурами користаються ті з українських медиків, хто вчив польську і планував переїзд за стандартною схемою. Або ті, кому складно побудувати лікарську кар'єру в Україні через корупцію в українських лікарнях. Особливо це стосується молодих лікарів-початківців, яким не вдається знайти добре оплачувану роботу, мотивацію працювати вдома і вони планують після навчання переїзд за кордон.
- 5.** Україна в нинішній ситуації дефіциту медичних кадрів виглядає більш вразливою, тому що більш стрімко, ніж Польща може втратити молодих медиків, які закінчили українські медичні університети і хочуть переїхати до Польщі або інших країн Європи, щоби жити в країні зі стабільною економікою і політичною ситуацією. Для таких охочих молодих кадрів – нині спрощена система в Польщі – ідеальний варіант для лікарської міграції. Україна натомість все більше буде стикатися з тією самою проблемою, що і зараз Польща – старінням медперсоналу і тоді доведеться шукати лікарів з інших країн.

Ми надаємо комплексні послуги підприємствам по всій Польщі у сфері заповнення дефіциту персоналу. Наша команда експертів спеціалізується на підборі та працевлаштуванні іноземців на польські підприємства.

У нас 13 років досвіду та 12 регіональних офісів по всій Польщі.

 ul. Wały Piastowskie 1/1415

80-855 Gdańsk

 +48 791-780-953

 biznes@gremi-personal.com

Аналітичний центр «Gremi Personal»

- наші експерти регулярно коментують сучасні тенденції на європейському ринку, зокрема польському та українському
- центр проводить дослідження трудової міграції та її впливу на економіку та соціальну сферу Польщі
- ми проводимо глибинні дослідження трудової міграції у співпраці з численними соціологічними центрами

РЕДАКЦІЯ:

Ірина Серова, запрошений аналітик Аналітичного центру Gremi Personal,
доктор юридичних наук

Мірослава Сергій, прес-секретар Gremi Personal

Ілля Борисюк, дизайнер

Додаткова контактна інформація:

Прес-офіс «Gremi Personal» у Польщі

 +48 508 818 192

 m.siergiej@gremi-personal.com

 +48 513 516 155

 media@gremi-personal.com

Прес-офіс «Gremi Personal» в Україні

 +38 (098) 950 4676

 gremi.personal.press@gmail.com